794/08

Den 21. april 2008 blev i sag nr. 72.257:

xxxxx xxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har forsikring med dækning ved tab af erhvervsevne i Danica Pension, klager over selskabets afvisning af at yde præmiefritagelse og udbetale forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne efter den 1/8 2007.

Selskabet har bevilget klageren midlertidig præmiefritagelse og udbetaling i perioden fra 20/7 2006 til 1/8 2007. Herefter har selskabet afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af hele forsikringsydelsen, hvis klagerens erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til en tredjedel eller mindre af den fulde erhvervsevne. Nedsættes erhvervsevnen til mellem halvdelen og en tredjedel af den fulde erhvervsevne, giver forsikringen ret til udbetaling af halvdelen af forsikringsydelsen. Der er en karenstid på tre måneder.

Klageren, der er født i 1949, anmeldte i september 2006 til selskabet, at han fra den 20/4 2006 havde været sygemeldt fra sit arbejde som træindustriarbejder på grund af depression.

På baggrund af sygemeldingen i eget erhverv bevilgede selskabet midlertidig præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne fra karensperiodens udløb den 20/7 2006.

Til brug for sagens behandling modtog selskabet efterfølgende løbende diverse lægelige og kommunale oplysninger.

Af en af F. Kommune indhentet psykiatrisk speciallægeerklæring af 17/5 2007 fremgår bl.a.:

"**Socialt**:
...
S.Aa.K. har 8 års skolegang. Han mindes ikke skoletiden som en god tid, idet der var en enkelt elev som mobbede ham meget. Han fik ganske ofte kløj, når han var på vej hjem fra skole. Han havde svært ved at klare det boglige, fordi han var ordblind, men klarede sig godt i matematik. Han angiver, at han havde det godt i familien.

Efter endt skolegang havde han i to år arbejde ved en mælkemand i H. Herefter kom han på trævarefabrik i Å., indtil han blev soldat, som knap 20-årig. Han var soldat på V. Kasserne ved Aa. Han mener, at det gik ganske godt, imens han var soldat. Efter aftjening af værnepligt vendte han tilbage til den samme virksomhed, som han var på før værnepligten i en kort periode. Han angiver imidlertid, at han blev uenig med driftschefen, hvorfor han sagde op, og herefter fik han arbejde på en ny trævarefabrik i H., hvor han var i over 22 år. Det endte med, at han også forlod denne virksomhed med at smække med døren, idet han igennem adskillige år havde været udsat for mobning fra andre kolleger. Han fik hele tiden at vide, at det han lavede, ikke var godt nok, hvad han ikke mente, var tilfældet. Han kunne ikke blive flyttet, som han ønskede. Han følte sig meget stresset i dette arbejde. Det betød, at han ofte var sygemeldt pga. mavegener. Herefter fik han arbejde på en møbelfabrik i A., og var her i 7 år. Han måtte ophøre dermed, idet fabrikken lukkede. Herefter havde han 3 ugers ansættelse i en virksomhed, men det endte med, at han fik en depression og måtte derved ophøre. Dette var i 2003. Han var sygemeldt i 1 år pga. depressionen i 2003, hvorefter han på ny fik arbejde i en træindustri i A. Her måtte han ophøre i sommeren 2006, idet han på ny blev deprimeret. Siden har han forsøgt at finde et nyt job. Han har selv fundet et chaufførjob, hvor han var i ganske kort tid. Det var imidlertid alt for stressende og uordentligt for ham. Han skulle køre rundt med varer, men alt for ofte, fik han de forkerte adresser. Samtidig skulle han holde styr på en masse telefonsamtaler, og det blev hurtigt for meget for ham. Han fik hele tiden at vide af chefen, at det ikke var et plejehjem, han arbejdede på, hvorfor han også følte sig stresset af chefen. Han har endvidere haft ansættelse i kort tid i en anden virksomhed. Her var arbejdsrutinerne strukturerede, hvorfor han godt kunne klare arbejdsrutinerne, men han oplevede chefen som meget dominerende og krænkende over for ham. Herudover har han ikke haft arbejde, eller forsøgt at komme i arbejde.
...
Psykiatrisk:
...
Han angiver selv dags dato, at han fik sin første depression i 2003, men ifølge sagsakterne ser det ud til, at der har været en mindre depression i 1995.

Depressionen i 2003 medførte, at han var sygemeldt i et års tid. Han havde det da psykisk meget dårligt. Han orkede ingenting. Han følte et meget lavt selvværd, hvilket betød, at han undgik venner og bekendte. Han har ellers ikke haft problemer med at have venner og bekendte, men han har aldrig været den person, som har haft nemt ved at skabe nye kontakter, men når han har opnået et venskab, har det været stabilt. I forbindelse med depressionen følte han, at der blev talt om ham, og det gjorde, at han ikke vil mødes med andre. Han tænkte undertiden på at tage livet af sig selv. Det er hændt en gang ifølge sagsakterne, at han har forsøgt på dette, men det kommer ikke på tale under dagens undersøgelse.

SA.K. mener selv, at årsagen til hans depression har været, at han har været udsat for mobning på den virksomhed i H., hvor han arbejdede i over 20 år. Han angiver, at han nok har været udsat for mobning igennem 15 år.
...
Han angiver, at han ikke har haft så svære depressioner, som den i 2003. Imidlertid kan de depressive tanker hurtigt vende tilbage, hvis det kommer på tale, at han skal på arbejde. Det er ikke fordi han ikke ønsker at komme på arbejde, men fordi det er forbundet med så stor angst og usikkerhed for ham.

På dette tidspunkt i undersøgelsen spørges han af undertegnede, om han mener, at han kan varetage et arbejde. Dertil siger han, at det mener han ikke, at han kan. Han bliver så spurgt om hvorfor han ikke kan varetage et arbejde, hvortil han svarer, at det, kan han bare ikke. Jeg vil gerne have dette uddybet nærmere, for at få problematikken belyst tilstrækkeligt. Dette fører til, at han begynder at græde og efter et par minutter forlader han lokalet. Hustruen har fulgt ham til undersøgelse, men er ikke med i selve undersøgelsen. Efter nogen tid kommer hustruen alene til stede og spørger om, hvad der er sket, og jeg forklarer hende om den rette sammenhæng. Hun har af S.Aa.K. fået den opfattelse, at undertegnede med mine spørgsmål har ment, at han skulle på arbejde. Det forklares at det findes væsentligt i undersøgelsen at få en nærmere belysning om, hvorfor man ikke kan arbejde i stedet for, man bare ikke kan arbejde.

Hustruen henter derefter S.Aa.K. igen, og han kommer derefter modvilligt tilbage til undersøgelsen efter et kvarters tid. Da han kommer tilbage til undersøgelsen, ser han sig om i lokalet og stirrer blandt andet på et billede, som om undersøgelsen ikke vedrører ham, som om han mentalt ikke er til stede. Han sidder under resten af undersøgelsen med et indelukket og mut ansigt, nærmest som om, han er ude af kontakt med undersøgelsessituationen. Hen mod slutningen begynder han dog at komme med kommenterende bemærkninger til det hustruen siger.

Hustruen oplyser, at hans sårbarhed har stået på igennem mange år. I mange år har han været modvillig mod at gå på arbejde, og hun har meget ofte måttet presse på for at få ham af sted Han har meget ofte haft betænkeligheder ved at nærme sig ting, der har mindet ham om de tidligere arbejdspladser, blandt andet i form af tidligere bekendte derfra. Hun angiver, at det går helt i hårknude for ham, når det kommer på tale, at han skal på arbejde.

Hvis han kan få lov til at gå for sig selv, er han ikke deprimeret, men han kan lave mange ting i hjemmet, som han gør aldeles omhyggelig. Han har heller ikke i disse perioder problemer med at omgås familiens sædvanlige omgangskreds. Det er hendes opfattelse, at det vil være svært for ham overhovedet at skulle orientere sig om arbejdsmarkedet igen, idet han så straks vil reagere med angst og nervøsitet.

Objektivt psykisk:
Normal bevidsthedstilstand, orienteret i tid, sted og egne data. Han frembyder ikke tegn på vrangforestillinger, tankeforstyrrelser eller hallucinationer. Stemningslejet er neutralt, og der er normal psykomorik. Indledningsvis svarer han relevant og redegør relevant for sig selv i undersøgelsen. Man bemærker sig dog allerede fra undersøgelsens start en vis irritation hos ham. Han kom ca. 5 minutter for sent til undersøgelsen, hvilket skyldes, at han havde svært ved at finde til undersøgelsesstedet. Han var da bebrejdende over, at undertegnedes navn ikke står med samme store typer, som de andre erhvervsdrivende, der holder til i bygningen. Han påstår imidlertid, at jeg burde have et skilt af samme størrelse, som de andre erhvervsdrivende. Det skal dertil bemærkes, at der i indkaldelsen står, i hvilken lægepraksis undersøgelsen skal foregå. Efter ovennævnte episode, hvor han forlod undersøgelsen, oplevedes primært en nærmest dissocieret tilstand, hvor han i en vis grad virkede ude af kontakt med omgivelserne. Herefter sidder han sammenbidt, med et forurettet ansigtsudtryk. Han kommenterer hustruens udtalelser med forurettede bemærkninger, dog ikke mod hende. Han forekommer i denne situation at være meget regredieret. Intelligensen er normal, og der er ikke tegn på intellektuel reduktion.

Sammenfatning og konklusion:
... Det kan være svært at udtale sig sikkert om den præmorbide psyke, men formentligt er der tale om en **F61.0 Forstyrret personlighedsstruktur, blandet type**. Personlighedsstrukturen er sammensat af to elementer, dels er der et ængsteligt og evasivt element, som har medført, at han har været sårbar overfor kritik, og at han meget ofte har bidt det i sig og gået og været vred indvendig. Endvidere er der også et stenisk element i tilstanden, som mere karakteriseres ved en stivsindet personlighedsstruktur, hvor han vedholdende kræver sin ret, og hvor han bliver krænket, hvis ikke han får dette. Denne personlighedsstruktur kan have dannet grundlag for, at han er blevet varigt mobbet på sine arbejdspladser. Mobningen har imidlertid i kombination med den sårbare personlighedsstruktur, ført til, at han har udviklet en **F43.1 Posttraumatisk belastningsreaktion**. Denne belastningsreaktion har i yderligere grad forstærket hans overfølsomhed overfor forhold, der selv i mindre grad, minder ham om de tidligere traumatiseringer. I forbindelse med posttraumatiske belastningsreaktioner udvikles ofte en depressionstendens. Han har tidligere haft depressive episoder, hvorfor diagnosen **F33.4 Periodisk depression pt. i remission**. Depressionen vurderes at være i remission, idet han ikke aktuelt findes deprimeret. Det afgørende for S.Aa.K.s prognose er den posttraumatiske belastningsreaktion. Han er så traumatiseret, at han vil udvikle akutte symptomer på belastningsreaktion ved selv mindre former for stress, og dette vil igen kunne udløse tilbagevendende depressioner og angsttilstande. Han er i sufficient behandling med Efexor Depot 225 mg i døgnet og Remeron 30 Mg til natten. Undertegnede har ikke yderligere forslag til optimering af den antidepressive behandling. En fortsat behandling med antidepressiva vil være væsentlig for at forebygge tilbagevendende depres-sioner. Hans sårbarhed vurderes at være så udtalt og uden behandlingsmuligheder, at det ikke vurderes, at han har nogen resterhvervsevne. En eventuel arbejdsprøvning vil formentlig være så belastende for ham, at han ikke vil kunne gennemføre den med risiko for forværring af tilstanden."

I kommunens arbejdsevnevurderingsjournal hedder det bl.a.:

"Oplysninger om borgeren

Helbred

27-06-2007 **Lægeskøn**

Sammenfatning:
58-årig ufaglært mand der har været sygemeldt siden den 21.04.06 på grund af depression. Har siden barndommen været udsat for mobning og chikane, sandsynligvis på baggrund af en forstyrret personlighedsstruktur, med dels ængstelige og evasive symptomer og dels en stivsindet personlighedsstruktur. Er sårbar over for kritik og vedholdende i at få ret og bliver let krænket, og samtidig et let offer for mobning og problemer med tilpasning til omgivelserne. Har udviklet symptomer lignende posttraumatisk belastningsreaktion og som følge heraf periodiske depressioner. Er nu så alvorligt traumatiseret, at han skønnes at ville udvikle akutte symptomer på belastningsreaktion og depression ved selv mindre former for stress, herunder arbejdsprøvning. Vurderes samlet at have en varigt meget begrænset arbejdsevne i alle former for arbejde. Kan ikke opnå bedre arbejdsevne gennem behandling.
...
Borgerens eget arbejdsperspektiv

Oplysninger om borgeren

Arbejdsrelevante ønsker

17-10-2006 **Arbejdsrelevante ønsker**

Godkendt S.Aa. vil helst finde et arbejde, hvor han kunne komme til at køre khelermaskine, men han kunne også godt tænke sig et lille chaufførjob eller pedelarbejde.

14.06.07: S.Aa. har ikke længere et ønske om at være på arbejdsmarkedet. Har det svært med ikke at skulle tilbage, men har indset at han har det bedst når han er der hjemme og ikke bliver presset.

...
17-10-2006 **Arbejdsidentitet**

Godkendt S.Aa. har altid haft arbejde l de sidste godt 40 år.
Han fil gerne forsørge sig selv indtil han kan gå på efterløn og derefter på pension.

14.06.07: S.Aa. har fortsat en høj arbejdsidentitet, men kan ikke længere magte at passe et arbejde pga. hans sygdom.

...
Konklusion

Vurderinger

Sagsbehandlers konklusion

28-06-2007
...
Indstilling til pensionsmøde:
Det drejer sig om en 58-årig gift mand, som har været sygemeldt siden 21.04.2006 p.g.a. depression.

Han har tidligere haft en alvorlig depression i 2003, men kom efter ca. 1 års sygemelding i gang med et arbejde igen indtil nuværende sygemelding i foråret 2006. S.Aa.K. har i starten af sygemeldingen forsøgt at komme tilbage til arbejdsmarkedet igen, men har måttet opgive

af psykiske årsager. Han har derved forsøgt selv, at afklare om han igen kunne honorere arbejdsmarkedets krav, idet vi lavede det som arbejdsprøvninger på sygedagpenge.

I foråret 2007 trappede situationen op, da der var drøftelse om, at han igen skulle arbejdsprøves med henblik på at komme i arbejde igen, (faldt for varighed på sygedagpenge). Situationen blev forværret og der opstod en 'alvorlig psykisk reaktion', som mundede ud i, at der blev afholdt rundbordssamtale med deltagelse af ægteparret, sagsbehandlere og egen læge. Det blev besluttet at få lavet en psykiatrisk speciallægeerklæring, hvilken nu er modtaget.

Der er lavet lægeskøn i sagen.

Jeg vurderer, at § 18 i lov om social pension er opfyldt af helbredsmæssige årsager og fordi han af egen drift har forsøgt i sommeren/efteråret 2006 at komme tilbage i arbejde igen, men som ikke er lykkedes af helbredsmæssige årsager.

Indstilling:
Det indstilles, at han bevilges førtidspension i.h.t. lov om social pension § 20, stk. 1 med virkning fra 01. september 2007."

Klageren fik herefter tilkendt offentlig førtidspension med virkning fra den 1/9 2007.

På baggrund af de modtagne oplysninger vurderede selskabet, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad. Selskabet afviste derfor at yde forsikringsdækning efter den 1/8 2007.

Klageren var imidlertid utilfreds med afgørelsen, hvorfor sagen herefter blev indbragt for Ankenævnet for Forsikring.

Klageren har nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at hans erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad, og at han som følge heraf er berettiget til fortsat forsikringsdækning.

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Til støtte herfor har selskabet i skrivelse af 31/8 2007 bl.a. anført:

"Vores lægekonsulent med speciale i psykiatri, J.B., har gennemgået oplysningerne og vurderer, at S.Aa.K.s generelle erhvervsevne ikke er nedsat til halvdelen eller derunder.

Ved vurderingen af S.Aa.K.s erhvervsevne lægger vi blandt andet vægt på, at S.Aa.K. af speciallæge i psykiatri H.J.S. i erklæringen fra den 17. maj 2007 ... er beskrevet uden egentlig psykiatrisk lidelse.
...

Derudover er S.Aa.K. beskrevet som ikke depressiv, ikke angstpræget og kognitiv intakt, men formentlig med en forstyrret personlighedsstruktur, der gør ham sårbar over for kritik, og hvor han vedholdende kræver sin ret og bliver krænket, hvis han ikke får dette.

Vores lægekonsulent mener således, at S.Aa.K. har et ganske højt funktionsniveau, når han har mulighed for selv at tilrettelægge arbejdet. Speciallægens konklusion harmonerer således ikke med funktionsbeskrivelsen af S.Aa.K. i jobfunktioner, hvor han selv har stor indflydelse på arbejdets udførelse i lighed med hans tidligere beskæftigelser som for eksempel chauffør. Der er således ikke nogle helbredsmæssige begrundelser for, at han ikke burde kunne bestride et rutinepræget ikke stressende arbejde inden for de områder, hvor han har mange kompetencer.

Ud fra speciallæge H.J.S.s beskrivelse af S.Aa.K. er vores lægekonsulent således ikke enig i konklusionen og mener, at S.Aa.K.s gener er forenelige med en arbejdsindsats i et rutinepræget arbejde svarende til en arbejdsindsats på halvdelen eller derover.

Det faktum, at S.Aa.K. er tilkendt førtidspension af kommunen, har ingen betydning for vores vurdering af hans generelle erhvervsevne. Kommunen vurderer arbejdsevnen med udgangspunkt i ressourceprofilens 12 elementer.

Kriterierne for kommunens vurdering af arbejdsevnen er ikke sammenfaldende med kriterierne i Danica Pensions forsikringsbetingelser. Derfor er tilkendelsen af førtidspension ikke afgørende for vores vurdering.
...
Det fremgår også, at S.Aa.K. ikke har været arbejdsprøvet af kommunen, før der bliver rejst ansøgning om førtidspension, og at S.Aa.K. selv mener, at han ikke ville kunne gennemføre en arbejdsprøvning.

Vi fastholder på denne baggrund vores afgørelse, idet S.Aa.K. ikke har dokumenteret, at hans generelle erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller mindre af helbredsmæssige årsager, og vi fastholder, at han ikke er berettiget til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne."

Efterfølgende er parterne fremkommet med yderligere bemærkninger i skrivelser dateret 5/9 og 3/10 2007.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Dækning ved tab af erhvervsevne**
...
Hvis forsikrede er midlertidig uarbejdsdygtig, eller hvis hans erhvervsevne nedsættes længerevarende til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne, udbetales hele forsikringsydelsen.

Er forsikrede midlertidigt halvt uarbejdsdygtig, eller nedsættes hans erhvervsevne længerevarende til mellem 1/2 og 1/3, udbetales halvdelen af forsikringsydelsen.
...
Midlertidig uarbejdsdygtighed
Ved midlertidig uarbejdsdygtighed forstås, at forsikrede er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde.

...
Ved halv midlertidig uarbejdsdygtighed forstås, at forsikrede alen kan passe sit arbejde i et omfang svarende til 1/2 eller mindre. Hvis forsikrede kan passe sit arbejde i større omfang end 1/2, anses han ikke for uarbejdsdygtig.
...
Længerevarende tab af erhvervsevne
Fortsætter forsikrede med at være sygemeldt, og har forsikredes sygdomstilstand stabiliseret sig i et sådant omfang, at hans fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om forsikredes erhvervsevne længerevarende er nedsat til 1/3 eller mindre, respektive til mellem 1/2 og 1/3. Denne vurdering foretages under alle omstændigheder senest, når forsikrede har været midlertidig uarbejdsdygtig i 18 måneder. Selskabet kan for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det længerevarende erhvervsevnetab. Så længe udskydelsen varer, sker der udbetaling efter reglerne om midlertidig uarbejdsdygtighed.

Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til 1/3 eller mindre, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder,

Forsikredes erhvervsevne anses for længerevarende at være nedsat til mellem 1/2 og 1/3, hvis han blivende ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/2 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer af tilsvarende uddannelse og alder.
...
Præmiens betaling m.m.
...
Bortfald af præmiebetaling
Forsikringstageren fritages for præmiebetalingen, hvis forsikredes erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde i perioden fra forsikringens ikrafttræden og indtil præmiebetalingens ophør uanset årsagen til ophøret nedsættes til 1/3 eller mindre, hvorved forstås, at han ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt arbejdsdygtige personer med tilsvarende uddannelse og alder.

Fritagelsen gælder fra den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen til 1/3 eller mindre har varet i 3 måneder uden afbrydelse. "

Nævnet udtaler:

På baggrund af en samlet vurdering af sagens oplysninger, herunder særligt speciallægeerklæringen af 17/5 2007, finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne må anses for nedsat med to tredjedele efter den 1/8 2007. Selskabet har således ikke væ-

ret berettiget til at afvise præmiefritagelse og udbetaling af forsikringsydelse efter denne dato.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat med to tredjedele, og skal fra den 1/8 2007 yde forsikringsdækning i overensstemmelse hermed.

Marianne Højgaard Pedersen